

(/users/jytte-kjaer-schou)

Af Jytte Kjær Schou
(/users/jytte-kjaer-schou)

Skribent
17 Okt. 13

ANMELDELSE

JERTÆPPE AF ANNE APPLEBAUM (/ANMELDELSER/JERNTAEPPE-AF-ANNE-APPLEBAUM)

Facebook ([http://www.facebook.com/share.php?u=http://litteratursiden.dk/anmeldelser/jerntaeppe-af-anne-applebaum&title=Jerntaeppe af Anne Applebaum](http://www.facebook.com/share.php?u=http://litteratursiden.dk/anmeldelser/jerntaeppe-af-anne-applebaum&title=Jerntaeppe%20af%20Anne%20Applebaum))

Tweet ([https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/anmeldelser/jerntaeppe-af-anne-applebaum&status=Jerntaeppe af Anne Applebaum](https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/anmeldelser/jerntaeppe-af-anne-applebaum&status=Jerntaeppe%20af%20Anne%20Applebaum))

Log ind (/user/login?destination=/boeger/jerntaeppe-af-anne-applebaum) eller opret en konto (/user/register?destination=/boeger/jerntaeppe-af-anne-applebaum)

Applebaum (<http://litteratursiden.dk/anmeldelser/jerntaeppe-af-anne-applebaum>) for at skrive kommentarer

Forfatteren undersøger, hvor forholdsvis nemt det kunne lade sig gøre for Sovjetunionen at udbrede kommunismen til de lande, det besatte i 1944-1945.

Det drejede sig om otte nationer, der ikke havde særligt meget til fælles. Ikke desto mindre lykkedes det for Sovjetunionen for en tid at indføre en altdominerende ideologi i samtlige lande med total statslig kontrol over alt i samfundet og med overraskende hastighed at skabe et ideologisk og politisk homogent område.

Anne Applebaum er amerikansk journalist og har tidligere modtaget Pulitzerprisen for sin bog 'Gulag' om de sovjetiske straffelejre. Og så er hun i øvrigt gift med Polens udenrigsminister. Der ligger en imponerende research bag bogen, litteraturlisten er lang, og Applebaum har haft adgang til breve og nyligt åbnede russiske og østeuropæiske arkiver. Desuden har hun interviewet overlevende fra perioden.

Hendes bog er en væsentlig udgivelse og har fuldt fortjent modtaget mange rosede omtaler. En enkelt anmelder i en amerikansk avis kritiserer hende blandt andet for at gøre for lidt ud af Vestens rolle, en efter min mening uretfærdig kritik. Applebaum prætenderer ikke at give en komplet dækning af emnet. Med udgangspunkt i tre lande, Østtyskland, Polen og Ungarn, undersøger hun den taktik, Sovjetunionen anvendte for at udbrede kommunismen og de psykiske mekanismer, der fik befolkningen til at falde til føje. Kombinationen af overordnede analyser og det menneskelige aspekt samt det flydende og ligefremme sprog gør bogen alment tilgængelig og meget vedkommende.

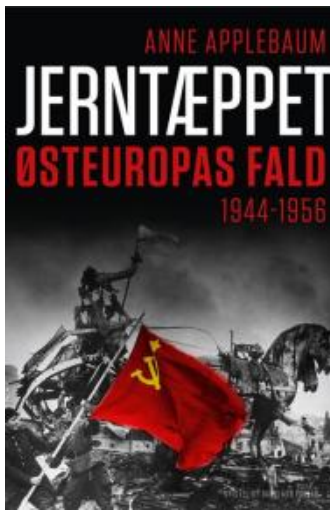
Specielt i perioden fra 1948 og frem til Stalins død i 1953 gennemførte Sovjetunionen en radikal ændring af de besatte lande. Sovjetunionens taktik beskrives som en i begyndelsen forholdsvis blid indføring af kommunismen, der dog hurtigt strammede til. En tidlig oprettelse af et hemmeligt politi, kontrol med radioen, der var det vigtigste massemedium, afvikling af uafhængige organisationer, anvendelse af vold og terror og etniske udrensninger i samarbejde med de lokale kommunistpartier var nogle af de gængse strategier.

Applebaums mursten af en bog giver et detaljeret og engagerende billede af, hvordan en totalitær ideologi påvirker et samfund i praksis, og hvordan den totale kontrol følger det enkelte menneske fra vugge til grav. En række levende øjebliksbilleder fra perioden giver et godt indblik i dagligdagen. Sidst men ikke mindst giver bogen et markant indtryk af, hvordan almindelige mennesker lærte at leve under regimet, hvordan de samarbejdede og hvordan de gjorde modstand, åbent eller i det skjulte. I længden kunne Sovjetunionen ikke bevare jerngrebet og skjule afstanden mellem ideologi og virkelighed. En totalitær personlighed er ikke en uforanderlig størrelse, og bogen slutter med opstandene i Polen og i Ungarn i 1956. Ifølge et interview arbejder forfatteren på en ny bog, der fører historien frem til 1989.

Bogen viser med skræmmende tydelighed, hvor skrøbelig en civilisation kan være. Ideen om total kontrol med samfundet trives den dag i dag i bedste velgående i visse lande, og derfor er det stadig vigtigt at kende til totalitarismens funktion i teori og praksis.

Bøger af Anne Applebaum

(/boeger/jerntaeppe)
JERNTÆPPET (/BOEGER/JERNTAEPPE)
Af Anne Applebaum

Kommentarer

0 kommentar

Log ind (</user/login?destination=/anmeldelser/jerntaeppe-af-anne-applebaum%23comment-form>) eller opret en konto (</user/register?destination=/anmeldelser/jerntaeppe-af-anne-applebaum%23comment-form>) for at skrive kommentarer

[Om Litteratursiden](#) →

Følg os

